

FOR FOLKEVALGTE

Til dere som er lei av å kutte

Om å møte eldrebølgen med noe annet enn ostepøl

 Nattugla

R1

Dette er ikke politikk. Det er matematikk.

Alle har hørt om eldrebølgen. Færre snakker om den andre enden: hvor mange yrkesaktive det er til å bære den.

Disse tallene får vi ikke gjort noe med. Vi skal levere gode og forsvarlige tjenester til langt flere eldre — med de hendene vi har i dag.

Det eneste vi kan endre, er måten vi jobber og organiserer oss på.

Kilde: SSB tabell 14751, framskrevne forsørgerbrøker, hovedalternativet (MMMM). 1950: SSB: Flere pensjonister må forsørges av stadig færre yrkesaktive.

De har allerede bestemt seg

Den vanligste innvendingen er at pårørende aldri vil godta digitalt tilsyn. Det er målt, og svaret er ikke i nærheten.

73 %

ville følt seg tryggere med digitalt tilsyn hos en de er glad i

0,4 %

ville følt seg mindre trygg

65 %

mener kommunene må ta i bruk ny teknologi

90 %

er bekymret for om kommunen har nok helsepersonell

57 %

vil ha flere ansatte og mer teknologi — ikke enten eller

Fire av tusen ville følt seg mindre trygge. Motstanden vi forbereder oss på, er mindre enn vi tror.

Kilde: Kantar for Nattugla, landsrepresentativ undersøkelse (n = 1187), april 2026

De unngåtte kostnadene

Norge går tom for hender lenge før det går tom for penger. Det er derfor regnestykket ser annerledes ut enn i et vanlig kuttprosjekt.

IKKE DETTE

Spare penger vi bruker i dag

- Ingen skal sies opp
- Alle hender trengs, og flere til
- Budsjettet vil uansett vokse — det blir flere eldre

MEN DETTE

Slippe kostnader vi ellers ville fått

- Stillinger vi ikke må lyse ut i 2030
- Vikarbruk vi ikke må dekke
- Plasser vi ikke må bygge

Gevinsten er ikke pengene på årets budsjett. Den er kostnadene som aldri påløper, fordi tjenesten er organisert rundt teknologien.

Fra rutine til hendelse

I dag har vi folk på jobb i tilfelle noe skjer, og vi går runder for å sjekke at alt er bra. Det er den arbeidsmåten som ikke skalerer.

I DAG

Rutinestyr

- Faste runder til faste klokkeslett
- Beboere vekkes av tilsyn de ikke trengte
- Hjelpen kommer ved neste besøk
- Bemanningen dimensjoneres for verste tenkelige natt

BEHOVSTYRT

Hendelsesbasert

- Personalet rykker ut når noe faktisk skjer
- Uforstyrret søvn for dem som ikke trenger tilsyn
- Hjelpen kommer med én gang ved fall
- Hendene flyttes dit behovet er

Gapet kan ikke ansettes bort

Anslått mangel på årsverk i helse og omsorg

2025

9 900

årsverk

2040

42 400

årsverk

Dette gir ikke dårligere omsorg. Det gir raskere hjelp når den trengs — og lar flere klare seg selv lenger hjemme, slik de fleste ønsker.

Regjeringen bruker et annet ord om det samme: behovsstyrt omsorg. Helsepersonellplan 2040.

Oslo har sett inn i krystallkula

Mange kjenner seg ikke igjen i Oslo, og det er rimelig. Men Oslo har forstått at det som treffer distriktskommunene nå, treffer dem etterpå.

Planen for Langerudhjemmet

Halvert nattbemanning, fra ti til fem. Beboere per nattevakt går fra 16 til 32.

16 → 32 beboere per nattevakt

Dette handler ikke om å kutte ansatte

Hendene flyttes til dag og aften, der behovet er størst og der pårørende og beboere faktisk møter dem. På natten kan tilsynet gjøres digitalt.

Merk Dette er en vedtatt plan, ikke et dokumentert resultat.

De har ikke ventet på at problemet skulle komme. De har lagt en plan for det.

Kilde: Oslo kommune, plan for Langerudhjemmet

Å fortsette som før er ikke et alternativ

Dette er ikke en leverandørs analyse. Det er konklusjonen til Riksrevisjonen, til regjeringen og til forskningen på feltet.

RIKSREVISJONEN

«Kommunar er ikkje førebudde på eldrebølgja»

Dokument 3:16 (2025–2026), levert Stortinget 9. juni 2026. Tjenestenivået er redusert i fire av ti kommuner.

HELSEPERSONELLPLAN 2040

Regjeringen bygger planen på to spor samtidig: å øke tilgangen på arbeidskraft, og å dempe behovet — gjennom teknologi, oppgavedeling og mer effektiv ressursbruk.

Meld. St. 11 (2025–2026). Anslått mangel i 2040: 42 400 årsverk.

HAGEN & BARSTAD, GJENGITT AV KS

Gevinsten av velferdsteknologi er 20 prosent teknologi og 80 prosent organisasjon. Observasjonen står seg fortsatt.

KS FoU-prosjekt 224008, Hvordan drive gevinstrealisering av velferdsteknologi.

Alle tre peker samme vei. Uenigheten handler om tempo, ikke om retning.

Å sove natten gjennom

Vi går runder om natten og prøver å være stille. Vi vekker folk likevel. Det bør vi slutte med når teknologien kan gjøre jobben.

Uforstyrret søvn

Den som ikke trenger tilsyn, blir ikke vekket av det. Søvn er ikke en bekvemmelighet — det er helse.

Hjelp med én gang

Faller du om natten, kommer det noen nå. Ikke ved neste runde, og ikke ved neste besøk i morgen tidlig.

Ingenting nytt å lære seg

Ingen knapp å huske, ingen app å åpne, ingenting å ta på seg. Det er kanskje det viktigste av alt.

De aller fleste vil bo hjemme lengst mulig

Det som stopper dem er sjelden lysten. Det er utryggheten — og det er akkurat den tryggheten et digitalt tilsyn kan gi.

Trygghet uten å måtte lære seg noe nytt, og uten å bli vekket av den.

Nattugla filmer ikke.

De fleste tror Nattugla er et kamera som står og filmer hele natten. Det gjør den ikke — og forskjellen er hele poenget.

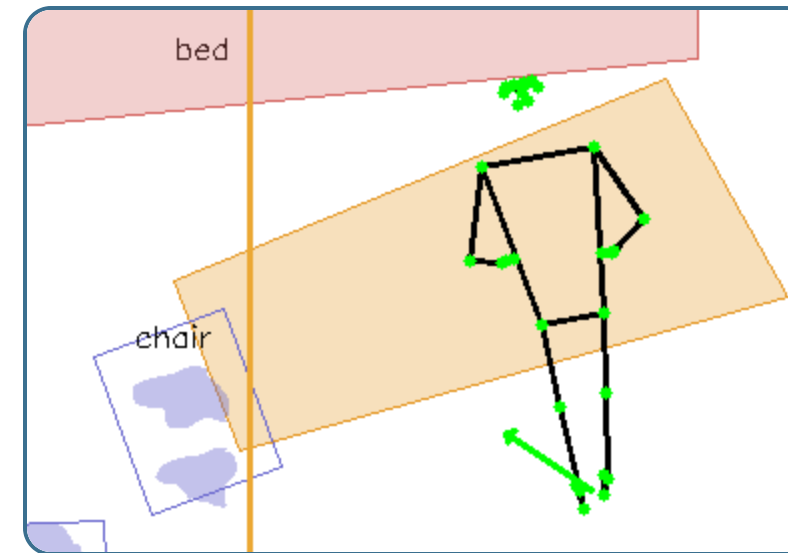

Illustrasjon.

DET MANGE TROR

Et kamera som filmer hele natten

Bilder av rommet, av ansiktet, av alt som skjer — lagret og tilgjengelig.

Uredigert skjermbilde fra et pasientrom på sykehjem.

DET NATTUGLA SER

Punkter og streker

Ingen ansikt, ingen detaljer i rommet. Det oransje er senga, det rosa et område systemet ser bort fra. Nattugla vet hvor kroppen er — ikke hvem den tilhører.

Video finnes i to tilfeller — og bare da

1 Planlagt tilsyn

Avtalt på forhånd, til et fast klokkeslett. Pleieren har et tidsbegrenset vindu på 10–15 minutter. Utenfor vinduet er det ingen tilgang å få.

2 Utløst alarm

Noen har falt, forlatt sengen eller trenger hjelp. Da får pleieren se hva som har skjedd, og kan vurdere hvor raskt det haster.

Personen kan anonymiseres også under et tilsyn, slik at pleieren ser stilling og bevegelse uten å se hvem det er.

Dette er punktet der de fleste snur. Ikke fordi de blir overtalt, men fordi de får se hva det faktisk er.

Be om et regnestykke, ikke en pilot til

1 Spør hva som er gjort av forsøk, og hvorfor de stoppet der

2 Be om et omfang som er stort nok til å gi effekt

3 Etterspør en plan for organiseringen, ikke bare en anskaffelse

Pengene finnes kanskje. Folkene gjør det ikke. Det er den knappheten som må planlegges for.